

KEN
TAS
LIS Koninklijke
Kentalis

TOS-beleving- online VO

Voor iedereen die TOS beleven en begrijpen wil

Conferentie NEDewerk 7 april 2021
Leontine Valk
Patricia te Pas

1

KEN
TAS
LIS

Even voorstellen!

Patricia te Pas, sinds 2011 AB-er
Kentalis PO en VO, nu o.a. Candea
College
Vanaf 2000 leerkracht Kentalis
PO-school

Leontine Valk, sinds 2015 AB-er Kentalis
in P.O. en V.O.
Vanaf 2005 leerkracht Kentalis op de
PO-school

2

KEN
TAS
LIS

Hoe voel je je?

3

KEN
TAS
LIS

Even een aantal afspraken...

- Zorg dat je (microfoon) uit staat wanneer we een stukje theorie vertellen of een opdracht uitleggen
- Uiteraard zet je de en de aan als je in je groepje gaat werken.

4

KEN
TAS
LIS

Nog een klein stukje techniek

Uitleg duo's

Niet op drukken

Je krijgt een nieuw tabblad en daar wissel je mee.
Als je dan weer terugkomt, dan druk je op hervatten

5

KEN
TAS
LIS

Doel van vandaag

- Je hebt de kennis van TOS gekoppeld aan het beleven van TOS
- Je hebt praktische tips meegekregen om in de klas mee aan het werk te kunnen.
- Je hebt meer begrip voor de onderwijsbehoeftes van een TOS leerling.

6

Onzichtbare handicap

KEN
TA
LIS

- Een taalontwikkelingsstoornis is een neurologische ontwikkelingsstoornis van genetische oorsprong
- In elke klas zitten ongeveer 2 kinderen met een taalontwikkelingsstoornis.

Prevalentie ASS : 1%
Prevalentie ADHD : 5%
Prevalentie TOS : 7%

7

Een TOS of een taalachterstand?

KEN
TA
LIS

Taalachterstand:
achterstand of vertraging in de taalontwikkeling, bijvoorbeeld door meertaligheid

Taalontwikkelingsstoornis TOS:
Afwijkende taalontwikkeling die niet te verklaren is vanuit andere tekorten of onvoldoende blootstelling aan taal

TOS moet aanwezig zijn in alle talen die het kind spreekt, dus ook in de moedertaal

8

TOS

KEN
TA
LIS

```

    graph TD
      TOS --> IN
      TOS --> UIT
      IN --> horen
      horen --> verwerken[verwerken]
      verwerken --> onthouden
      onthouden --> begrijpen
      UIT --> spraak
      UIT --> taal[taal]
      taal --> vorm
      vorm --> taal[taal]
      taal --> inhoud
      inhoud --> taal[taal]
      taal --> gebruik
      gebruik --> taal[taal]
  
```

9

TOS Beleving

KEN
TA
LIS

TOS ?

10

Opdracht vang de taal

KEN
TA
LIS

11

Wat was de tip van zijn moeder?

- Je moet het leven positief bekijken

Wanneer moet je niet kwaad worden?

- Als het niet gaat zoals je graag zou willen.

Wanneer is een mens mooier?

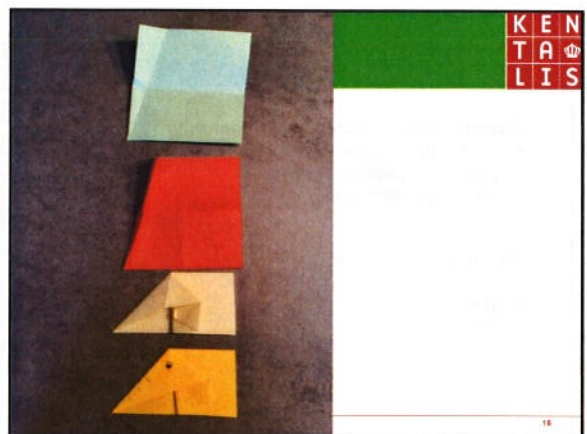
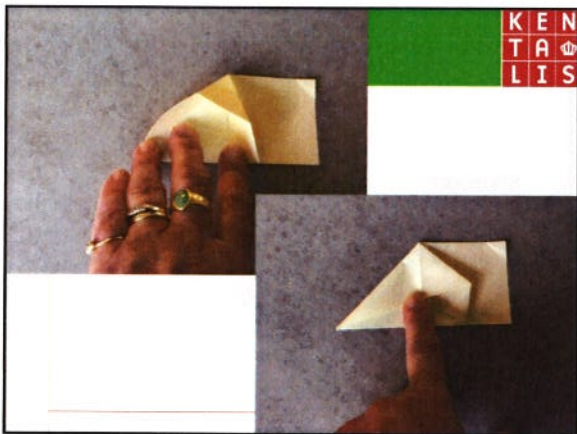
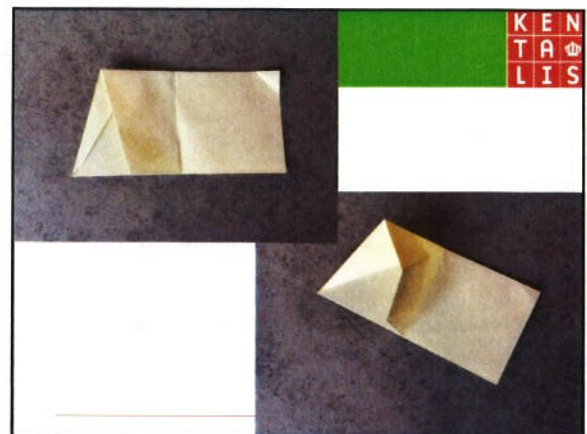
- Als ie lacht.

12

Hoe voelt je hoofd?

10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

13

Handleiding vouwopdracht olifant (tekst B)

1. Vierkant vouwblaadje
2. Vouw van beneden naar boven
3. Open
4. Vouw van links naar rechts
5. Open
6. Schuine vouw als driehoek met punt boven tegen middeleste vouw
7. Klap dubbel vouw van boven naar beneden
8. Lijf olifant, links slurf, rechts kont
9. Met vinger onder slurf open naar rechts klappen
10. Nu slurf, loop en lijf
11. Oog tekenen

Klaar is je olifant

17

Handleiding olifant 6 (tekst en plaatjes)

1. Steek een rechthoekig vouwblaadje
2. Vouw het blaadje dubbel naar beneden
3. Maak een rechter vouw en linksomheen naar beneden (zie een voorbeeld in het voorbeeld)
4. Klap het vouwblaadje dubbel naar beneden
5. Maak een rechter vouw van links naar rechts (zie een voorbeeld in het voorbeeld)
6. Klap het vouwblaadje dubbel naar beneden
7. Maak de vouw op de linker vouw van de vouw dubbel, vervolgens links in de vouw. Klap je de vouw dubbel en rechts. Klap je de vouw dubbel op een andere manier het midden van het vouwblaadje klappen de vouw dubbel naar beneden
8. Klap nu het hele vouwblaadje naar beneden (zie een voorbeeld in het voorbeeld)
9. De hals is het lijf van de olifant. Het rechthoekige "hoofd" van de olifant is het lijf.
10. De twee lijnen die de slurf met je vinger kunnen de 2 pogenrijen en klap de hals naar de hals van de olifant. Vouw de slurf. Klap de vinger van het lijf van de olifant. Klap de hals van de olifant. Klap de hals van de olifant. Klap de hals van de olifant.

Tekent nu een oog op de hals van de olifant.

Origami Olifant

18

Tip vang de taal KEN
TAS
LIS

Samenvattend!

Houd rekening met de hoeveelheid prikkels
wanneer je iets vertelt aan een leerling met TOS.

Plan rustmomenten in. Het is belangrijk om op te
kunnen laden

19

19

Opdracht werkwoorden KEN
TAS
LIS

lopen

lezen

nadenken

liggen

dragen

20

20

Uitleg vervoegde werkwoorden KEN
TAS
LIS

Geen vervoegde werkwoorden gebruiken

- loopt, liep, gelopen, liepen
- gaat, ging, gegaan, gingen
- eet, at, gegeten, aten

Wel hele werkwoorden

- lopen
- gaan
- eten

21

21

Tip werkwoorden KEN
TAS
LIS

Sta model!

Herhaal de uiting van het kind, vul hem aan en geef
hem correct terug aan de leerling

22

22

Pauze KEN
TAS
LIS

23

23

Opdracht tekenen KEN
TAS
LIS

24

24

Ervaringen uitwisselen KEN
T A
L I S

- Per groepje een korte reactie!
 - Wat gebeurde er?
 - Waar liep je tegenaan?
 - Wat had je kunnen helpen?

25

25

Tip tekenen KEN
T A
L I S

Kijk naar houding en mimiek en 'ondertitel' wat je ziet.

Herhaal desnoods in korte zinnen, maar voorkom een woordenstroom.

Let op met omgevingsgeluid (ruis en verwarring)

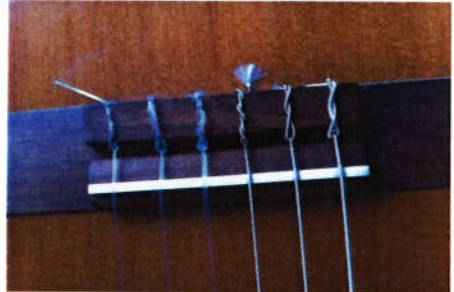
Inleven in een ander

26

26

Wat is dat? KEN
T A
L I S

27

27

Wat is dat? KEN
T A
L I S

28

28

Wat is dat? KEN
T A
L I S

29

29

Wat is dat? KEN
T A
L I S

30

30

Tip wat is dat? KEN
T A
L I S

De actieve en de passieve woordenschat
Woordvindingsproblemen en woordenschattekorten

Wat kan helpend zijn bij woordvindingsproblemen:
Bespreek met de leerling wat zij/hij prettig vindt.

- Geef de leerling tijd
- Een eerste letter geven
- Omschrijven

31

31

Opdracht Singapore KEN
T A
L I S

32

32

60 % KEN
T A
L I S

We moeten ____, zei een ____ uit Singapore tegen ____ We hebben geen ____ meer. Singapore is maar een ____ met een _____. We ____ met ____ dat we niet ____ kunnen. ____ ik ____ een ____ met een ____ aan ____, het ____ er ____ Voor de ____ mensen is dit nog ____ de ____ van ____, maar dat is een niet meer te ____ geworden.

33

33

70 % KEN
T A
L I S

We moeten ____, zei een ____ uit Singapore tegen ____ We hebben geen ____ meer. Singapore is maar een *klein* ____ met een *sterk* _____. We ____ met zo'n ____ dat we niet *anders* kunnen. ____ ik ____ een *huis* met een ____ aan *beide* ____, het ____ er ____ Voor de ____ mensen is dit nog *steeds* de ____ van ____, maar dat is een niet meer te ____ geworden.

34

34

80 % KEN
T A
L I S

We moeten ____, zei een ____ uit Singapore tegen *me*. We hebben geen ____ meer. Singapore is maar een klein ____ met een *sterk groeiende bevolking*. We ____ met zo'n ____ dat we niet anders kunnen. ____ ik *iedereen* een huis met een ____ aan *beide* ____, het *lefst* er ____ Voor de *meeste* mensen is dit nog *steeds* de ____ *wijze* van *wonen*, maar dat is een niet meer te ____ geworden.

35

35

90% KEN
T A
L I S

We moeten *omhoog*, zei een ____ uit Singapore tegen *me*. We hebben geen ____ meer. Singapore is maar een klein *eiland* met een *sterk groeiende bevolking*. We ____ met zo'n ____ *ruimtegebrek* dat we niet anders kunnen. ____ ik *iedereen* een huis met een *tuin* aan *beide zijden*, het *lefst* er ____ Voor de *meeste* mensen is dit nog *steeds* de *ideale* wijze van *wonen*, maar dat is een niet meer te ____ geworden.

36

36

